

Nieuwsbrief jaargang 2, nummer 21, 29 oktober 2012

‘Snelle, directe kabinetsformatie’

Voermans: Opwaartse druk dankzij nieuwe werkwijze

Dankzij het ‘nieuwe formeren’ is de kabinetsformatie sneller verlopen, veel sneller dan gedacht.

Wim Voermans, hoogleraar staats- en bestuursrecht in Leiden, verdedigt met verve de ‘onbewijsbare stelling’ dat de nieuwe gang van zaken bij kabinetsformaties - niet meer via het paleis, maar via de Tweede Kamer - een ‘opwaartse druk’ heeft uitgeoefend, ‘zelfs op eeuwige tegenpolen als VVD en PvdA om er zonder omwegen uit te komen’.

‘De druk om er snel uit te komen is veel groter geworden’, analyseert Voermans. ‘Je kunt niet meer via de band formeren, het over te veel schijven laten lopen of schimmenspelletjes via het paleis opvoeren. Als een poging mislukt, lig je direct onder vuur. Al was het omdat je je onmiddellijk in de Tweede Kamer moet verantwoorden.’

[Lees verder >](#)

Twee druppels water

Plaat van de maand

Zoveel is er niet veranderd. Op het eerste gezicht ziet het er bijna ouderwets uit: een paar heren die onder elkaar smoezen om een coalitie te smeden, een regeerakkoord te schrijven en een kabinet te formeren. Maar dat beeld uit 1956 lijkt bij nader inzien als twee druppels water op de beelden van 2012. Toen zetten (van links naar rechts) Tilanus (CHU), Romme (KVP), Drees (PvdA, formateur), Zijlstra (ARP), Burger (PvdA) en Oud (VVD) een kabinet – het vierde en laatste kabinet onder aanvoering van Drees sr. – in elkaar, nu zijn Rutte en Samsom met hetzelfde bezig. Alleen het decor is anders. Toen was het in Wassenaar, nu in het gebouw van de Tweede Kamer. De radiostilte was hetzelfde.

Partners in beeld

Partners

Agenda

7 november 2012, Den Haag
[‘Masterplan Van Rompuy: De juiste koers?’](#)
Democratie in Debat-reeks.

9 november 2012, Den Haag
[‘Is er nog ruimte voor religieuze minderheden?’](#)
Democratie in Debat-reeks.

20 november 2012, Den Haag
[‘Het Tweede Kamerlid en de Grondwet.’](#)
Symposium.

[Uitgebreide agenda >](#)

Cartoon

Komt de Europese trein tot stilstand?

[Lees verder >](#)

‘Nu of nooit.’

Koningin Wilhelmina bij de start van het eerste naoorlogse kabinet (1945), het kabinet Schermerhorn/Drees.

[Lees verder >](#)

Uw mening

Ministers moeten in het openbaar door de koningin worden beëdigd.

'Kabinetsformaties steeds bewerkelijker'

Bij kabinetsformaties worden steeds meer afspraken gemaakt. Het Parlementair Documentatie Centrum zet het op een rijtje.

[Lees verder >](#)

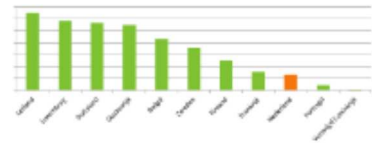
Europese Unie in de steigers

Werk in uitvoering - de Europese Unie is druk bezig zich te verbouwen. Het MI presenteert de relevante documenten.

[Lees verder >](#)

Groen, groener, groenst...

Nederland is binnen Europa geen groene koploper. Na de verkiezingen - meer dan een halvering voor GroenLinks - komt de Tweede Kamer op de negende plaats.

[Lees verder >](#)

Allereerste kabinetsformatie

Hoe ging de kabinetsformatie in 1848, het jaar waarin Nederland een nieuwe, liberale grondwet kreeg? Het PDC dook in de archieven.

[Lees verder >](#)

Toezicht als 'Vierde Macht'

Niet de overheidsbureaucratie, maar de sector van onafhankelijk toezicht is de Vierde Macht. Pleidooi voor erkenning vanuit Maastricht.

[Lees verder >](#)

Kleine overheid

Voor en tegen

Inkrimping van het aantal ministers was een ongelukkige greep.

Voormalig topambtenaar Roel Bekker (VWS) en Camilia Bruil van de Teldersstichting (VVD) discussiëren over de vraag of Rutte II net zo weinig ministers en staatssecretarissen moet tellen als Rutte I.

[Roel Bekker >](#)

[Camilia Bruil >](#)

Weg met de informateur?

Column

Peter Bootsma

Het lijkt er (vooralsnog) op dat de aanpassing van het Reglement van Orde die de Tweede Kamer dit voorjaar doorvoerde ten aanzien van de benoeming van een (in)formateur(s), een voorzichtig succes genoemd kan worden. Tenminste: als deze beoordeeld wordt naar het effect van het schrappen van de rol van het staatshoofd. Pessimisten die voorspelden dat de koningin niet gemist kon worden bij de aanstelling van (in)formateur(s) lijken vooralsnog geen gelijk te krijgen.

Er is echter ook niet aangetoond dat het allemaal slechter of langzamer zou gaan als de formatie zich nog in de oude stijl zou hebben voltrokken. VVD en PvdA hadden samen een meerderheid en alles wijst tot nu toe op hun ferme wil om te gaan regeren. Er was slechts in de eerste fase na de verkiezingen sprake van dat er nog een derde partij bij deze twee aan zou schuiven (om

Partij groter in Eerste Kamer dan in Tweede Kamer

- **GroenLinks** van 2012 tot heden
Eerste Kamer: 5
Tweede Kamer: 4
- **50Plus** van 2011 tot 2012
Eerste Kamer: 1
Tweede Kamer: 0
- **LPF** van 2006 tot 2007
Eerste Kamer: 1
Tweede Kamer: 0
- **CPN** van 1986 tot 1987
Eerste Kamer: 2
Tweede Kamer: 0
- **PPR** van 1977 tot 1980
Eerste Kamer: 5
Tweede Kamer: 3

Leiders van GroenLinks

- 1989 **Ria Beckers**
- 1994 **Ina Brouwer**
- 1994 **Paul Rosenmöller**
- 2002 **Femke Halsema**
- 2010 **Jolande Sap**
- 2012 **Bram van Ojik**

Genoemd, maar niet geworden

- Ed d'Hondt (PvdA)
1998: BZK
- Mickey Huibregtzen (LPF)
2002: EZ
- Renee Jones-Bos (VVD)
2003: Vreemdelingenzaken & Integratie
- Alexander Rinnooy Kan (D66)
2003: EZ
- Doekle Terpstra (CDA)
2007: Sociale Zaken

de meerderheid in de Eerste Kamer veilig te stellen bijvoorbeeld). In het Kamerdebat direct na de installatie van de nieuwe Kamer op 20 september werd echter al duidelijk dat deze twee partijen het samen zouden gaan proberen, en dat gaat al meer dan een maand in de goede richting. Er is weinig reden om aan te nemen dat het allemaal heel anders gegaan zou zijn als het nu maar de koningin en niet de Kamer was geweest die de informateurs Kamp en Bos benoemd had.

[Lees verder >](#)

En verder

Nieuws

Wie gingen Henk Kamp en Wouter Bos voor als informateur? Het PDC Den Haag zette het op een rij.

[Lees verder >](#)

Een kabinet van sterke mannen? Nijmegen haalt herinneringen op aan de kabinetsformatie van 1965.

[Lees verder >](#)

Als demissionair premier onderhandelen in Brussel. Analyse vanuit Maastricht.

[Lees verder >](#)

Nationale parlementen worden zich steeds meer bewust van 'Europa'. Bericht uit Maastricht, Barcelona en Pavia.

[Lees verder >](#)

De Verenigde Staten van Europa is het thema van het Jaarboek Parlementaire Geschiedenis 2012. Vooraankondiging uit Nijmegen.

[Lees verder >](#)

- Trude Maas (PvdA)
2007: VWS
- Dick Berlijn (VVD)
2010: Defensie
- René Smit (CDA)
2010: OCW

Subsidiegevers

Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Maastricht Universiteit

Gemeente Maastricht

Provincie Limburg

Colofon

De Hofvijver is een uitgave van het Montesquieu Instituut en zijn partners.

[lees verder >](#)

Aan- en afmelden

[Hier](#) kunt u zich aanmelden voor deze nieuwsbrief.

[Kunt u deze nieuwsbrief niet goed lezen? Bekijk dan de online versie.](#)

Parlement.com

[Kiezers](#)
[Partijen](#)
[Tweede Kamer](#)
[Eerste Kamer](#)
[Regering](#)
[Polder](#)
[Europa](#)

Europa-Nu.nl

[Praktisch Europa](#)
[Europa in de wereld](#)
[Nederland en Europa](#)
[Hot Issues](#)
[Beleid en toekomst](#)
[Wie doet wat](#)
[Wat komt eraan](#)

Montesquieu-Instituut.nl

[Het instituut](#)
[Onderzoek](#)
[Onderwijs](#)
[Valorisatie](#)
[Publicaties](#)
[Europa](#)
[Nederland](#)